

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Megjelen hetenkint 3-szor: hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. Kéziratot nem adának vissza.	Előfizethető a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt.-István-tér 1.	Felelős szerkesztő: BONITZ FERENC. Kiadótulajdonos: MILLER JÓZSEF.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 6 ft — kr. Félévre . . . 3 ft — kr. Negyedévre . . . 1 ft 50 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr Nyitítár sorankint 50 kr. Többzori hirdetéseknel engedmény
---	---	---	--	---

A néppárt revíziót követel !!

Az állami anyakönyvvezetés és a tanítók.

»Azonközben a tanítók valódi rabszolga lélekre valló cselekedetet vittek véghez. Az országos tanítóegyesületnek egy 15 tagú küldöttsége járt ugyanis a belügyminiszternél, kinek kollegái nevében Somlyai József hálás köszönetet mondott, a miért a tanítókat is meg akarta bizni az állami anyakönyvek vezetésével. S ilyen tanítók neveljenek aztán önértetes magyar embereket?«

Nehogy ezen különben való igazságot tartalmazó sorok hazánk minden tanítójára alkalmaztassanak, ugyanazon jogon, melynél fogva Somlyai József 15 bajtársával a magyarországi tanítók nevében köszönetet mondott a miniszter urnak »nagylelkűségéért«: ezt a köszönetet úgy magam, mint a kath. iskoláknál működő kartársaim nevében visszaveszem; a mely tényhez a bátorságot kartársaim lelkivilágának, gondolkodásának ismeréséből meritem.

Van fővárosunkban egy tanítók-ból alakult, vagy alakított testület, melynek hangzatos címe: »A magyarországi tanítók országos bizottsága.« De erről a testületről nekünk kath. iskoláknál működő tanítóknak csak a hírlapok útján van tudomásunk. Ugy látszik összehozták azt az állami és községi iskolák tanítóiból alakult szeparált egyesületek. A tagok számára nézve minoritásban levő intézmény ez, mert hazánk 25.000 tanítóból álló testületének alig ötödrésze tartozik kötelekébe. Mind a mellett minden alkalmat megragad, nyakra-főre gyűlésez, ánkétez, áldomásoz, hogy a liberálistus ferde utjain botorkáló állami mindenhatóságnak tömjénezvén, fel-

tünjék. Nem vonom kétségbe, hogy nem az összes tanítóság szellemi, társadalmi és anyagi előbbrevitelén munkálkodik, vagyis nem a jóakaratot szándékom tőle eldisputálni, hanem működése ellen protestálnom kell, mert eszközei némelykor annyira lesüllyednek a tisztesség határán, annyira magukra hordják az uszályhordó szolgáltság bélyegét, hogy talán megbizóiknak, az állami és községi tanítók önértetesebbjeinek sem lehetnek egészen inyére, annál kevésbbé nekünk, kik megbizatusukról mit sem tudunk, holott majoritásban vagyunk. Ha tehát az a bizonyos bizottság bármiféle lépéseket teszen megbizói nevében, ahoz nekünk semmi közünk, ám tegye; — de hogy a magyarországi tanítók összesége nevében működjék, az ellen tiltakoznunk kell. Ez a nép félrevezetése, a közvélemény tévutra terelése, a mit nem tűrhetünk.

Az anyakönyvek vezetésére hivatottabb és alkalmasabb egyéneket mint a lelkészek, lámpással sem találhatni; hiába rángatjuk elő a községi bírótól s jegyzőtől kezdve, a kisbíró és az érdemes előljáróságokon keresztül le egészen a községi piócaig, a nyakig-láb zsidóig. A kinek volna erre a dologra ideje, annak nincs hozzá sem kvalifikációja, sem erkölcsi tekintélye; akinek pedig ez faluhelyen meg van, annak nincs hozzá ideje.

Pestvármegye multheti közgyűlése kimondotta, hogy sem a községi jegyzők, sem pedig a tanítók nem alkalmazhatók anyakönyvvezetőkül. Nagyon természetes. Manapság, midőn az egész adminisztráció az ostorhegyesek, a községi jegyzők nyakába van akasztva, a tömérdek irka-firka mellett nem lehet ideje az ezen munkákat végzőnek arra, hogy asztala mellől óráról-órára elrángassák mellékes teendőik végzésére. Ez csak a tulajdonképeni hivatalos dolgok rovására történhetik.

Igy vagyunk a tanítói karral is. Ha embernevelői magasztos hivatásunknak lelkiismeretesen, a törvények értelmében meg akarunk felelni, az évről legalább 9 hónapján keresztül másra nincs időnk. Avagy micsoda köszönet lenne annak az anyakönyvvezető tanítónak hivatalos munkájában, akire naponkint 3—4, sőt több kliens is várakoznék, hogy őket el-anyakönyvelje!? A 3—4 havi szünidőben ráérnénk ugyan nagyon is, az állam mindenhatósága még sem terjed odáig, hogy rendeleteivel oda hasson, miszerint a születések, halálozások és polgári párosodások ezen időben történjenek.

Nem kath. vagy felekezeti, hanem általános tanítói szempontból nézem a dolgot, mert hiszen tudom azt az anomáliát, hogy a liberális kormányhatalom itt is, mint az utadónál külömbiséget tenne ember és ember, állami és hitfekezeti tanító, liberális uszályhordozó és önértetes társadalmi egyed közt.

A midőn tehát a cikkem homlokára tett idézetet általánosságban nem tehetem magamévá, azt azon megjegyzéssel és kérelemmel teszem, hogy a magát »tanítók országos bizottsága« címén nevező pályatársak kegyhajhászó ballépései ne tulajdonítottassanak az összes tanítóságnak. Sorunkon, anyagi és társadalmi helyzetünkön javítani, erre munkálni, kötelességünkül ismerjük mindnyájan; de parciális szofizmákkal, az áradattal való uszással nem tartjuk elérhetőnek célunkat. Egyik ember szájából kivenni a falatot azért, hogy magunk bőségesebben töltekezzünk: érdek — vagyis haspolitika. Mi maradandóbb, állandóbb jobblétre törekszünk, annak pedig nem ez az útja.

Házy Ferenc,
tanító.

— **A függő egyházipolitikai javaslatok.** Ha minden egy történi, a mint a kormány tervezi és a félhivatalos lapok már jelezték, úgy a főrendiház a jövő hó elején viszont fogja látni a vallás szabad gyakorlatáról és a zsidó vallás recepciójáról szóló törvényjavaslatokat, melyeket a főrendiek az őszszel leszavaztak. Azon alkudozásokat, melyeket Bánffy báró miniszterelnök különösen a felekezeti-külsőre vonatkozólag folytatott néhány tranzigensnek látszó ellenzéki főrenddel, tudomásunk szerint sikertelenek maradtak s így az említett javaslatok minden valószínűség szerint ismét le fognak szavaztatni. A főrendiház egyházipolitikai ellenzékének álláspontja változatlanul az, hogy elvekért küzd, nem pedig pusztá szavakért, olyan módosításokért, melyek az említett javaslatok lényegét érintetlenül hagynák. A mi már most a javaslatok tárgyalását illeti, kérnünk kell, hogy a **vallás szabad gyakorlatáról szóló javaslatot előbb tárgyalassék, mert csak ez tisztázza a helyzetet.** Feltéve, de meg nem engedve, hogy ez a javaslat megszavaztatik, a recepció már nem képez többé kérdést, hanem egyszerűen feleslegessé válik. Hiszen a vallás szabad gyakorlatáról szóló javaslatban már benne van az áttérés, valamint ki van mondva benne a gyermekek vallási nevelése és áttérése a zsidókra nézve is, a minthogy mindent találunk benne a zsidókra nézve, a mi a recepcióról szóló javaslatban külön még egyszer kimondatik. Tehát az első javaslat fölötti szavazástól függ minden.

— A hercegprimás és a néppárt.

A liberális lapok azt a hírt közölték a napokban, hogy Esztergomban egy kiváló egyházi férfi úgy nyilatkozott, hogy **Vasary** Kolos biboros hercegprimás a néppárt programját nemcsak nem helyesli, hanem egyenesen elítéli és hogy a néppárttól tökéletesen távol áll. A nagyváradi „*Tiszántul*”

erre vonatkozólag távirati uton tudakozódott **Kohl** Medárd hercegprimás titkáránál, kitől ugyanezek távirati uton azt válaszolta: „A hercegprimás nem tett semmiféle nyilatkozatot”. — Abban a helyzetben vagyunk, hogy e negatív cáfolatnak pozitív alakot adhatunk. Eltekintve ugyanis attól, hogy úgy a hercegprimás, mint a néppárt a budapesti és különösen a székesfejérvári kath. nagygyűléseken elfogadott határozati javaslatok alapján áll, hogy tehát a kettő között mindenben teljes összhang létezik: úgy vagyunk értesülve, hogy *Esztergomban a legközelebbi általános képviselőválasztások alkalmával az esztergomi káptalannak egy, politikai multtal bíró és már Vasary Kolos hercegprimás alatt kanonokká kinevezett tagja fog fellépni képviselőjelöltnek, még pedig a néppárti program alapján.*

A szocializmus.

Mialatt a nemzeti egység megerősítésének hamis jelszavával megalkotott reformok felbontották magát az egységes politikai nemzetet s ennek eddig együtt s egy célra, a baha boldogságára működő erőtevényezőit gyűlöletre s adáz harcra tüzelte egymás ellen az a politika, mely saját önző érdekeit csak ezen a hűnös uton volt képes továbbra is érvényesíteni, ezalatt mind nagyobb hullámokat vet az alföldön a társadalmi réme, a **szocializmus.** A baha legtermékenyebb talajában kezd gyökeret verni, mintegy bebizonyítandó, mily ijesztő mértékben van már alásva társadalmunk szervezetének alapja. Lelketlen igaztók, felhasználva a mezőgazdasági válság következtében beállott nyomorúság állapotot, hangzatos jelszavak kíséretében járják be az országot, igaztva és szervezve, hogy a sok bajhoz még nyakunkba zudítsák a szocializmust, melynek veszélyével szemben készületlenül állunk, s pusztításainak tehotetlenül vagyunk kiszolgáltatva.

De lehetséges-e, hogy Magyarországon, mely a szó teljes értelmében munkáskérdést még nem ismer, a szocializmus talajra találjon? Lehetséges. Az egységes politikai

nemzet testébe a felekezeti haro üszke lett dobva, s minthogy minálunk a felekezeti örzés intenzívabb, mint a nemzeti örzés, megindult a vallási téren az a küzdelem, mely a társadalom bomlására vezetett.

Itt van szerencsétlen mezőgazdasági politikánk következtében a föld válsága, a nemzet nagy zömének nyomora, mely az agrár mozgalmakat idéste elő s társadalmi téren az osztályharcot keltette fel. Ki csodálkoznék ezek után, hogy a szocializmus, melynek iránya inkább társadalmi s közgazdasági, mintsem politika, a társadalom szervezetének beteges állapota miatt, oly hálás talajra talált?

A hatalom birtokosai pedig nem halanak és nem látnak. Az ő szénájuk, habár ideig-óráig, rendben van. A nemzet vallási s politikai téren jogos követelményei, az alantabb rétegek milliói javszékelése süket fülekre talált. Ezekkel szemben irányításra méltó ayugalommal hirdotik, hogy a parlamentre a reformok hosszú sora vár, melyek boldoggá teendik a nemzetet s irányításra méltó helyzetet fognak teremteni. Hiu öndítmis s rosszakaratu szemfényvesztés! A nemzet lelki és anyagi jólétét célzó törvényhozási alkotásokhoz egészséges törvényhozási s kormányzati, valamint a munkát előmozdító higgadt s esendes társadalmi viszonyok kívánlatnak. Hogy mindez hiányzik, azt mindenkinek be kell látnia.

A szocializmus zavarkot erőszakkal elfojtani sehol nem sikerült, nálunk sem fog sikerülni. De még az sem segít a bajon, hogy a képviselők egy teljes ülést betöltő vita után megszavazták az alföldi inségek segélyezésére egy napi díjakat, hogy a kormány néhány ezer forintot, **Wlassics** miniszter pedig öleső haszonbérért 1000 hold földet osztottat szét a szegény munkások közt. Ez annyi, mint egy csöpp vizet elotlani akarni egy egész várost pusztító tűzvész.

Nyilvánvaló, hogy más panaceák orvosolhatják csak a szocializmusnak nevezett társadalmi betegséget.

A szocializmus lényegileg a **kenyér**, az értelmiség s a vallás kérdése.

Magyarország, a tejjel és mézzel folyó ország a pauperizmussal küzd. A liberális éra, mely csak önérdéket és önéclt ismer, lelkiismeretlen gazdálkodásával az országot közgazdasági válságba sodorta. A mezőgazdaság, melynek az ország gazdaságát s

TÁRCA.

Egy kis leány halálára.

Mért mosolyg a kicsiny virág
S illatozva mért virít.
Ha enyészett összetépi
S szerteszórja szirmait?

Mért születtél drága lányka
Mért mosolygtak ajkaid,
Ha a halál olyan korán
Rideg sötét sirba vitt?

Virág voltál, két szemedből
Kék netelejts mosolygott,
Csókrakészítő piciny ajkad
Piros rózsabimbó volt.

Elhervadtál, mint a virág
Elhervad a tél fagyán,
Jégkezevel könyörtelen
Mégfojtott a zord halál.

Siettél a fényes égbe,
Itt lenn hagyta jó anyád,
Örömeid mind felvitte,
Itt lenn hagyta bánatát.

Fáj a szívünk — mégis hagyott
Vigasztalást a halál;
Könnyes szemünk arra néz most,
Merre tölünk távozáll.

Romoly Ferenc.

A szabadkőművesség.

— A „Fejérmegyei Napló” eredeti tárcája. —

— Végo. —

A szabadkőművesség tanát rajongással fogadták az orolnekek és szakadarak, nagy vigasztalás volt nekik a tudat, hogy minden vallás egyformán jó; hogy ezental ők is egy színvonalon állanak a katholicizmussal. A szabadkőművesség szabados morálját meghallotta az ember érzéki része és rögtön kész volt a konkluzió. Minek is az az önmegtartóztatás? Ki lenne képes elnyomni a szenvedélyeket? Rút a bójt és vozeklés fanyar képe — élet és élvezet, az a gyakorlati érzékeltviség jelszava. El a katholicus vallás poklával, ez minduntalan feszélyez minket; tiltja a rosszat, pedig oh be édes, parancsolja a jót, mely roppant nehéz. Nem viseljük többé ezen igát. A ki nem élvezett, az nem élt; a föld minden, az ég semmi.

Es már mikép szerethette volna a katholicizmust a politika? A katholicizmus egyenes, a politika szüntelen változik, örökösön forog. A katholicizmus az örökkévalóságról beszél, a politika a pillanatok időszámításával él. E kottó nem lehetett jó barát, vagy legalább is millió ok volt arra, hogy naponta összezördüljenek.

Mindezekből látható, hogy a szabadkőművesség bőven talált szövetségeseke. Minden vallás jó; a legellentétesebb vallások

egyszerre igazak! Ez volt az emberiség elvallástalanításának kezdő pontja, végeélja: az atheizmus. De nem kell mindjárt ajtóstól berohanni. Lassan menj, tovább érsz. Róma sem épült egy nap alatt, a katholicizmust sem lehet eltemetni pár hét alatt. Munkára szólítottak fel mindent. A szívet könnyű volt megnyerniök, az úgy is ide-oda hajlik, mint a szélről ringatott nád; az értelmet vették ostrom alá, könyvekkel, tanítással, regényekkel a sajtóban, beszédekkel, felolvasásokkal, természettudományi nagyításokkal, történelmi hamisításokkal és a csalfa bölcsélet műveleteivel; sorakoztak: baráti rábeszélés, színlelt erény, egyéni érdek, családi kör; nagy küzdelem fejlődött ki, visszavonhatlan élet-halál harc.

A katholicizmust fanatizmussá nevezték ki, így majd restellik védeni az emberek. Igaz, kérelhetlen a római vallás tanításában, mint a matematika tétéleiben, éppen azért, mert igaza van.

Egy dogmáját sem tudták tudományosan megdönteni, kénytelenek voltak beérni rágalmazásaikkal. És hogy a katholicizmus ne hódítson, az általa legelőször hirdotett felebaráti szeretettel, a szabadkőművesség élő jótékonságnak adta ki magát. Az első nyilvános iskolákat, árvaházakat, kórházakat, a római vallás nyitotta meg és mig hitküldér fia megvitték a távoli világérszekbe az üdv igéjét, ezer életveszély között utat törtek az emberi művelődésnek, addig a

hitelét köszönhetné, a rossz mezőgazdasági politika folytán teljesen pang. Híres és keresett búzáknak, nemcsak hogy új piacokat teremteni nem tudunk, de a meglevőket is elvesztjük. A kis Románia már is kiszorított bennünket Németország piacairól. A kis gazda pusztul, a nagy tömeg éheznek. Ha törvénykönyvünket forgatjuk, alig találhatni benne oly paragrafust, mely a nép nagy zömének jóléte biztosítását célozná. Törvényt hoztak a birtokviszonyokra, rendezték a magánjogi viszonyokat, biztosítva van a közszebadtság. A szegény földművelőknek, a kenyér nélküli munkásnak, mi haszna mindezekből, mikor semmije sincs; s ha ma nem dolgozhatik, holnap éhen halhat? Tehát kenyeret kell nekik adni s biztosítani a tisztességes megélhetést a munka embeleinek. Egészséges közszebadtsági politika hozzájárulhat a szocializmus orvoslásához. Mivel, ha a testi szükségletek s a nyomor eléri azt a bizonyos fokot, megszűnik a szellemi tényezők, sőt a vallás vigasztaló befolyása is.

Másodszor öntudatos közoktatási politikával el kell osztlatni a szellemi sötétséget, a tudatlanságot, mi csak megkönnyíti a lelketlen igazgatók vakandok-munkáját. Jól tudjuk ugyan, hogy az értelmiség maga még nem panacéa a szociális forrongás ellen, hisz a kontinensnek ép legműveltebb államai hiába küzködnek a szocializmussal. Minek oka különben a nemzeti erőteljesítő túltengése s a szellemi töké aberrációja, melyek csak vulkánikus kitörés után terelhetők újra rendes medrökbe; ugy szintén a harmadik gyógyszer teljes hiánya, a vallástalanság. A szocializmus nemzetközi; a szocialista a szocialistában, bármely nemzethez tartozzék is, testvérét látja, s kéz kezét fog, hogy követelményeinknek bármi uton érvényt szerezzenek. Tehát nemzeti közoktatásügyi politika inaurálandó, kiküszöbölendő belőle mindaz, a mi kozmopolita szagu. Hassa át a honpolgárok mindegyikét a honszeretet, a magyar államhoz való tartozandóság érzete s annak a gondolata, hogy a nemzet létele a magyar állam fenmaradása. És akkor holmiféle kozmopolita irányzatok aligha érvényesülhetnek. Nem szabad, hogy a vallás, a haza és a nemzeti törekvések a szocialista gondolkodásban már meghaladott fogalmak legyenek.

A szocialis kérdést nézetünk szerint csak a tudományis ráköltve a kereszténység-gel oldhatja meg s még mély tudományu

s valóban keresztényiessen gondolkodó — vallásos — férfiak nem ülnek törvényhozásunkban, addig szociális bajaink orvoslására gondolni sem lehet. Csak a vallásos társadalom kerülheti ki, csak ez orvosolhatja a szociális mizériákat. Az a vallás, mely az emberi méltóságot s Isten előtt való egyenlőségét proklamálja, egyformák vagyunk: a gazdag gyáros és a szegény gyári munkás, a gazdag földbirtokos és a kalásztgyűjtő napszámos. Az a vallás, mely át és áthat bennünket annak a gondolatával, hogy sok szegény és száznandó minden gazdsága s sok gazdag s irigylésre méltó minden szegénysége dacára.

Igaz, a harc a létért és a minden napi kenyérért fokozza a szociális zűrzavart, első teendőnk a közszebadtsági viszonyok javításával a megélhetés kínzó gondjától felszabadítani a nemzet legelső rétegét, de állandó vigaszt az anyagi gondok közepette csak Istenben való bizalom, Isten gondoskodó szeretetének tudata, a szívnek nyugalma s az embernek vallásos érzülete nyújthat. Szívünkben beszél Roscher Vilmos, az újkor legnagyobb nemzetgazdásza, mikor azt mondja: „Az egyedüli gyógy és védőszer a modern hamis szocializmus pusztításai ellen azon örökké igaz szocializmus, mely testvéreként egyesíti Jézus Krisztus alatt az egész emberiséget, mint gyermekeit az egy menyeyi Atyának.”

Nagy vigasztalásunkra szolgál, hogy a politikai s társadalmi zűrzavarok közepette megalakult az a párt, mely a nemzetnek nemcsak anyagi, hanem lelki szükségleteiről való gondoskodásának szükségességét is zászlójára írta, — a néppárt. Isten áldása rajta!

Kirschanelek Ödön.

A esáktornyai választás.

Folytatjuk esáktornyai levelezőnknek az ottani famózus választásról szóló visszaemlékezéseit:

No, de azért a szavazás mégis csak rendben ment. Lássuk. A esáktornyai Wlassics-pártiak kezdtek. Egyszerre betódult, a mennyi eskü befért, körülvéve elől-hátul a szavazatszedő-bizottságot. Három-nég is elkialtotta egyszerre nevét. A beírás csak ugy folyt.

— De kérem, elnök ur, — mondták a Majorpárti bizalmi férfiak — ki képes itt

ellenőrizni a személyazonosságot? — Pusztában elhangzó szó volt ez.

Beleszóllhatott boldog-boldogtalan, a hogy ki hozzájuthatott (főbíró, tanár, izraelita) s ez ugy történt, mintha a legrendesebb dolog lett volna. Hanem ha a Majorpárti bizalmi férfi beleszóllott, az már akadémikuskodás volt, mint ezt egykori orsz. képviselőnk, Szabó oly gyöngéden fejtemre zudította:

— Mit akadémikusodik folytonos beleszóllásaival? Üljön le. Csak a vilárosságot állja el a jegyzőknek és folyton bele tartja az orrát (sic!) az elnöki névjegyzékbe; ez nem illik, ez bizalmatlanság az elnök irányában; szerezte volna be magának a szavazók névjegyzékét!

Igaz, magam is azt gondoltam magamban: Bizonny mulhatatlan hiba, hogy nem történt meg a névjegyzék külon beszerzése.

Ily kvalifikálhatlan megtámadásra mint pap, mit felelhettem volna tisztességesebben egyebet, minthogy leültem e szavakkal:

— Bele nézek a lajstromba, mert jogom van hozzá.

Es az elnök ur nem a közbeszólot figyelmeztette illetéktelen közbeszólasáért, hanem rám nézett mintegy helyeselve a közbeszólasát.

Es azután keserü érzelmek mellett meg-megújult lelkemben a gondolat: szegény ember, a te társadalmi állásod, 140 ft körülbelül évi adózásod, két izben a törvényhatóságnak dicserü elismerésében való részesülésed még annyit sem nyom, mint egy nagyképu izraelita kereskedéséged hencégesé?!

Az évszámokkal való fogásra nézve, midőn megjegyeztem, hogy azok nem lehetnek mérvadóak a személyazonosságra nézve, mert azok már több éven át nem lettek kiigazítva, azt kaptam válaszul az elnök urtól:

— Az nem áll, mert az évszámok minden évben az összeírásnál kiigazítottak.

Pedig én lelkipásztorokdtam mint plébános 1878. aug. 25-től 1894. április 15-ig és ez időközben egyetlen egyszer sem voltam felszólitva, hogy igazítsam ki az évszámokat. Sőt utólag azt is megtudtam, hogyan történik minálunk, a felső-hrástyáni (dráva-csányi) körjegyzőségben az összeírás. A körjegyző ugyanis előre elkészíti az összeírás; ezt a kiküldött bizottság elé teszi, a bizottság néhány szavazót utánna néz — és aztán kész az összeírás. Hogy így kima-

római hit leányai felülmúlták önmagukat a betegek ápolásában. Majdnem minden zárának vannak eltartott szegényei, minden egyházfő segít nyilvánosan és titokban számos ember sanyaru sorsán, az egyház csak a rabszolga kereskedésből megszabadítottakért több mint 8 milliárd frankot nyújtott és ha a pénz kifogyott, a Trinitáriusok rendjéből fiát adta oda. Még Voltaire is tisztelettel említette III. Sándor pápát, mint a rabszolgakereskedés hatalmas ellenzőjét. Megszámálmai az egyház jótéteményeit anyyi, mint összeolvasni a tenger tövényporát.

A szabadkőművesek erről mitsem tudnak, ők a priori halálos ellenségei a katolikusoknak. Hogy állításaink nem légből kapottak, ám szolgáljanak bizonyosságunkra a következők idézetek:

Frappoli szabadkőműves (1864): „Nekünk ugyanaz a célunk, ami Voltairéé: megsemmisíteni a katholicizmust, a keresztényi eszmék ne álljanak fenn Róma ódon falain, mert ha innen nem tudjuk elűzni, azok örökké élnek.”

Pitagorás páholy: „A vatikáni téren mi Voltairének akarunk szobrot emelni, a szabad gondolkodás és az ész főpapjának.”

Julius szabadkőműves Turinból (1860): „A polgári Rómából üzzük ki a papi Rómát. Mint Péter, ugy utódja is rázza le saruiról a port és menjen. Föltámadtak (bennünk) a Catók, a Scevolák és Brutusok,

uj életre ébresztjük majd a népeket. Meginognak a trónok, oltárok, a régi pogány Róma feléled dermedéséből, melybe a pap-ság temette azt.”

Piccolo Tigre szabadkőműves 1882. jan. 12: „Mi összeesküdtünk a római hit ellen, mi el akarjuk törölni a föld színéről a katholicizmust. A forradalmat bele kell vinni az egyházba, mert csak így lehet a forradalmat általánossá tenni, hogy földre hulljon egy csapásra minden trón, minden dinasztia. Tökét verjetek Róma ellen mindenből jól számított gyűlölettel.”

A „Monde Maconique“ 1860-ban írja: „Ki a természetfölötti rendet elfogadja, az megfosztja az embert veleszületett méltóságától.”

A turini páholy 1874. apr. 14-én kijelenti: hogy „Mózes bibliáját el kell dobní s helyettesíteni kell azt a jövő bibliájával.”

A skót szertartásu olasz szabadkőműveség 1872. dec. 4. körlevelet intézett tagjaihoz ilyen tartalommal: Róma elfoglalása az emberiség, Olaszország és a szabadkőműveség nézve új korszakot jelent. Eltörölték a törvényhozásból az utálatos theokraciát, visszazertezték a nemzetnek történelmi fővárosát, a szabadkőműveség győzedelmeskedett, de még nem fejezte be munkáját; az emberiség elvárja tőlünk, hogy megfojtsunk minden vallást.”

Palermói páholy (1868). „A

katholicizmus és a szabadkőműveség között áthidalhatlan mélység tátong, választani kell vagy katholicus légy vagy szabadkőműves.”

Owen szabadkőműves testvér mottója: „Három ördög van a világon: házasság, vallás és tulajdonjog.”

Wit szabadkőműves felügyelő nyilatkozata: Társulatunk negyedik fokán a tag megesküszik, hogy minden vallást utál és különösen a katholicust el akarja törölni.”

Macé szabadkőműves testvér (1849): „Nekünk szocialistáknak egy ellenségünk van és ez a katholicizmus.”

Egy amerikai páholy (alapítv. 1867.) sürgöti, hogy „a vallást ki kell küszöbölni az iskolából, a családból, mindenünne.”

Le Globe páholy (1879): „Mi forradalmárok vagyunk, nem csak a forradalommal tartunk, hanem forradalomra viszzük az embereket.”

A pápák ismerték a szabadkőművesek célját, figyelmeztették az emberiséget és kárhoztatták a szabadkőműveséget. Jelesen: XII. Kelemen (In eminenti) 1739-ben, XIV. Benedek (Providae) 1751-ben, VII. Pius (Ecclesiam) 1821-ben, XII. Leo (Quo graviora mala) 1825-ben, XVI. Gergely (Inter praecipuas machinationes), IX. Pius (Qui pluribus) 1846-ben, XIII. Leo (Humanum genus) 1884-ben.

Filarete.

radnak többen, azt a mostani jegyzék is bizonyítja. Azután nem is hirdetik ki annak rendjén; azért elmaradnak a felszólalások.

Egyébként a néppárti megszólítása is erős, hogy ne mondjam, nyers volt olyanira, hogy még az illem határait is túlépte, a mennyiben a helyettes elnök, Tóth uradalmi tisztartó egy szavazóra rávalgott (sit venia verbo):

— Ti szvinya! (Te disznó.)

A bizalmi férfi tiltakozása éppen annyira vétetett, mintha meg sem történt volna.

— De uram Istenem! Rámondja erre valaki: Ott az 1874. 33. választási törvény, ott az ide vonatkozó V. fejezet §-ai; rá kellett volna azokat citálni az ilyen urak fejére! Igen. Kezemenl volt. De egy benső szózat mindig azt mondotta: Tartózkodás. Mert ha e miatt találna meghiusulni a szavazás, akkor meglehet, hogy a pártbeliek is elítéltek volna, azt mondván, a bizalmi férfiak tapintatlansága miatt veszett oda a néppárt győzelmé.

Hogy ezen benső sejtlememnek volt némi alapja, azt igazolják az utólagosan hallott hírek, mint azokat egy józan hívünk-től nyertem, hogy az volt elterjedve a választók közt, ha semmiképen sem juthatna a kormánypárt a győzelemhez, akkor inszenziroztatni fog valamely rendeltség (pláne, mint elhíresztelték, tüzi láрма), melylyel aztán a szavazás meghiusíttatnék.

Ezekután itéljen kiki eljárásunkról; helyes volt-e az, vagy nem?

Az appropriacionális vita.

Tegnap kezdte meg a képviselőház a folyó évi költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslat tárgyalását a képviselők rendkívül élénk részvétel mellett. A vita mindjárt az első szónokkal igen magas nivóra emelkedett és emlékeztetéssé lesz parlamentünk történetében az által is, hogy most áll be az egyes pártoknak egymáshoz való helyzetének tisztázása. Ez a tisztázás tegnap kezdődött Apponyi Albert és Batthyány Tivadar grófok nagyszabású beszédeivel, ma pedig Zelenyák János, a néppárt első parlamenti képviselője szólalt fel, nagy hatással ostorozva a kormány súlyos mulasztásait és hibáit.

A nagyfontosságú vitának rövid foglalatját itt adjuk.

A tegnapi ülésen Láng Lajos előadó rövid ajánló beszéde után

Apponyi Albert gróf nagyszabású beszédet mondott. A javaslattal, a politikai bizalom kérdésével függ össze. Az ország jelenlegi helyzete igen komoly. Az Európazerte kitért gazdasági válság nálunk külön alakban lép fel s már ez is súlyosbitja a helyzetet. Itt van azonkívül a szocializmus és a nemzetiségi kérdés, itt van a feldult felekezeti béke. A kormány oreje czekekkel szemben csekély, álláspontja pedig sablon-szerű. A gazdasági válság elhárítására a kormány fog ugyan tenni egyetmást, de öntudatos, következetes akcióba lépni nem tud. Jellemző az, hogy a miniszterelnök a gazdasági helyzetet saját bevallása szerint nem ismeri.

A miniszterelnök nemzetiségi politikáját nem helyesli. Ez a politika kezdetben kiméletlen volt, most pedig a szász paktumban nyilvánul, hol a kormány, ha nemzeti akar lenni, a szász néppárti programot nem tűrheti. Késégségre vonja a kormány képességét a felekezeti béke helyreállítására.

Ó a meghozott törvényeket respektálja s nem tüzi ki céljául azok revízióját, sőt az erre célzó izgatást (?) az országra nézve károsnak tartja (?) Ezért úgy követeli ezen törvények végrehajtását, hogy az politikai izgatásnak tápot ne adjon. Figyelmezteti a

kormányt, ne hamarkodja el a dolgot, mert különben a baj még nagyobb lesz.

Ezután fejtegeti, hogy a mai parlament nem akcióképes, mert a kormánynak nincs meg a kellő többsége. Nem lát olyan jelenségeket, melyek kételyt ébreszthetnének, vajjon a jelenlegi többség a választásoknál megerősödést várhat-e. A szabadelvű párt az ő szavazatainak legnagyobb részét nem a magyar ajku vidékekről nyeri, ott azonban azon új és igen sajnálatosnak (!!) jelezhető faktor, a mely a vallási izgatások nyomán keletkezett: a néppárti mozgalom bizony nagyon alámossa a kormánypárt állásának biztonságát. Elítéli azt, hogy a legutóbbi választásoknál a nemzeti szempontok teljesen elmosódtak, hogy a kath. papokkal tartó elemek a klerikális (?) zászló, a függetlenségek pedig a kormánypárti zászló alá csoportosulnak. „Ha látjuk — így kiált fel — hogy az új néppárti mozgalmak egyik jelszava szerint csupán a tömegekre kell támaszkodni, mert csak azokban volna meg az erkölcs, a hit és hazafiság, hogy az intelligenciának befolyása, mint olyan, károsnak mondatik (?): akkor olyan mozgalom képét nyerjük, mely ezt az országot az erkölcsi anaréhia karjaiba taszítja (??)“

A kormány prestige-je odaveszett s ezért kereste a fuziót, de nem találta. Hevesen vádolja a kormányt, hogy üres elvek kedvéért feláldozta a nemzet aspirációját s végül ellenindítványt nyújt be, mely szerint a ház a javaslatot a jelenlegi kormánynak ne szavazza meg.

Szöter Alfrednek (kormánypárti) rövid felszólalása után

Ugron Gábor rövid, de hatásos beszédet mondott. Az ország most sem tudja Wekerle bukásának valódi okát. Az nem parlamentarizmus, midőn a kormánypárt magáévá teszi az ellenzéki program egyes részeit, csak hogy a maga uralmát biztosítsa. Sem gazdasági, sem társadalmi politikája nincs a kormánynak. A népoktatás terén sem teljesítette köteleességét és fél a választási törvény revízió alá venni. Határozati javaslatot nyújt be, mely szerint a ház a javaslatot ne szavazza meg.

Zajos és felesleges házszábályi vita után Batthyány Tivadar gróf (kilépett) nagyszabású beszédében támadta meg a kormányt, kiterjeszkedvén az összes politikai kérdésekre. Az államháztartás egyensúlyának fentartása legalább is problematikus, mert számtalan elkérülhetetlen teendő van még, a mik újabb és újabb kiadásokat fognak okozni. Ezzel szemben a bevételek fokozatos fejlődését nem lehet rózsás színben látni.

Egységes sajtótörvényt követel az egész országra nézve, majd a kereskedelmi politika hiányaival foglalkozik, végre áttér a szocializmusra és konstatálja, hogy a mióta a Wekerle-kabinet elkezdte az utcával való kockettirozást, azóta fokról-fokra terjed a szocializmus a fővárosban és az egész országban. Tagadja, hogy a néppárt a szocializmust fogja terjeszteni és hogy a katolikusokat Csáktornyan vallási harcra izgatták. Konstatálja, hogy az utóbbi időben maga a kormány izgatott az egyházi és napi javak felhasználásával és kérdi: integráns részét képezi-e az egyházpolitikának a felekezetenkülsőség, vagy sem?

Az állami anyakönyvekről azt mondja, hogy a belügyminiszter bonyhádi program-beszéde óta anyakönyvvezetőket keres. A tanítókat erre alkalmazni nem szabad s Pest-megye már is nehéznék tartja az állami anyakönyvek behozatalát. Ezt különben maga a kormány is megnehezíti, midőn már a megyékbe is belevizsi a vallási differenciákat (mint pl. Fejérmegyébe). Ez nem békeakció. Hosszasan és érdekesen foglalkozik azon eljárással, melyet a kormány Csáktornyan a néppárttal, különösen Premus érseki titkár és Major képviselőjelölt irányában tanusított és az ellenzék zajos derűtsége közben felolvas néhány helyet a Wlassics-párti proklamációjából.

Attérve a fuzióra, kijelenti, hogy ő és

elvtársai óhajtkák a fuziót, de ő ez alatt nem elföldást ért az egyik fuzionáló párt részéről, hanem azt, hogy a különböző pártok elvei összeegyeztessenek. A miniszterelnök ellenben fuzióról beszél és a kilépettek megadását követeli. A költségvetést nem szavazza meg.

Albrecht főherceg 1817—1895.

Albrecht főherceg temetésére Bánffy miniszterelnökön kívül a kabinet 5 tagja hétfőn Bécsbe utazik; a főrendiház részéről Szilágyi elén 7 tagból álló küldöttség jelenik meg a temetésen; a képviselőház is küldöttségileg vesz részt a temetésen, Szilágyi Dezső elnök vezetése alatt.

Bécsben Albrecht főhercegről 4 heti udvari gyász rendelték el, mely március 11-ig fog tartani, utána pedig félgyszáz lesz az udvarnál. A közszemlére való kitételre s a temetési szertartásra vonatkozó program a következő:

Holnap este 10 órakor érkezik meg a főherceg holtteste a déli vasút pályaudvarára, a hol az első főudvarmester fogadja. A holttestet a déli vasút pályaudvarán beszentelik, azután 6 fekete ló által vont gyászkoocsra helyezik és az udvari plébánia-templomba szállítják, a hol ismét beszentelik és a templomot bezárják. Hétfőn, 25-én teszik ki közszemlére a holttestet és pedig a közönség számára 8 órától 12-ig, a tisztikar számára 12 órától 1 óráig és a kir. hercegi hivatalnokok és szolgák részére 1 órától 2 óráig; 2-től 4-ig ismét a közönség részére. Kedden — 26-án — a holttestet ismét beszentelik és a közönségnek 8 órától 11-ig, a tisztikart 11 órától 12-ig becsatják a ravatalhoz. 12-től 1 óráig harangozni fognak. Délután 3 órakor lesz a temetés. Három óra előtt a király, a külföldi fejedelmi személyiségek és a főhercegek a nagy szertartási helyiség kihallgatási termébe egybegyűlnek. Három órakor nevezettek az udvari plébánia-templomban jelen lesznek a holttest beszentelésénél. Erre a koporsót a kocsi emelik és megindul a menet a harangok zugása közt. A gyászkoocs előtt halad a többi közt a volt segédtiszték küldöttsége, a legutóbb szolgálatára beosztott tiszték, a szárnysegédek és az elhunyt főudvarmestere. A gyászkoocs után mennek a király, a a fejedelmi személyek, a külföldi tiszti küldöttségek, a tábornoki kar, az ezredküldöttségek és a szolgálatlól ment tisztikar. A kapucinus-templomban a holttestet ünnepelesen beszentelik, élénklik a Libera-t, végül a holttestet a sirboltban ismét beszentelik. Azután a főudvarmester a kapucinusok főnökének ajánlja a holttestet és átadja neki a koporsó kulcsait.

*

Albrecht főherceg halálhírére a budapesti kaszárnyák tétőről nagy fekete lobogók hirdették a katonaság gyászát. Ez az elhamarkodottság nem az előírások szerint történt. A szolgálati szabályzat első része szerint ugyanis a közös hadseregbeli és a honvédtiszték az udvari gyász szintén tartoznak viselni, a fekete lobogóról azonban itt nincs említés téve. A gyászlobogó kitűzése csak legfelsőbb helyről rendelhető el. A rendelet megérkezéig tehát úgy a budapesti, mint a székesfejérvári kaszárnyákról levették a lobogót.

BELFÖLD

— A néppárt szervezkedése. Köpcsényben a napokban rendkívül élénken látogatott értekezlet volt, melyen egyhangulag kimondták a sopronmegyei néppárti kör megalakítását. Az előmunkálatok

teljesítésére Bathány József gróf elnökele alatt bizottság küldetett ki.

— **A megíjult fuzió.** Bánffy báró miniszterelnök félretéve minden politikai morált, olyképen óhajotta a nemzeti párt és a kilépettek fuzióját a kormánypárttal, hogy miadkét párt teljesen félre dobja programját s egyszerűen beleolvadjon a kormánypártba. De a miniszterelnök alaposan felsült s a fuzióra vonatkozó tárgyalásai Apponyiékkel és Szapáryékkel teljesen eredménytelenek maradtak. A *nemzeti-párt* esütörtökön este rendkívül élénken látogatót értekeztetést tartott, melyen Apponyi Albert gróf pártvezér kifejtette, hogy a miniszterelnök őt és Horánszky Nándort bizalmas értekezletre hívta fel a közjogi alapon álló pártok egyesülése céljából. Az értekezletnek már e hét elején kellett volna megtörténnie, de Bánffy báró már ezt megelőzőleg kijelentette, hogy a nemzeti párt programjának a katonai ügyekre vonatkozó részét magáévá nem teheti. Erre úgy ő, mint Horánszky Nándor kijelentették, hogy ők viszont a párt elvi álláspontjának integritásához ragaszkodnak, a miro aztán a miniszterelnök elállott az értekezlet megtartásától. A mit a bécsi lapok és a nyomatosak azonfelül közöltek a fuzióról, mind koholmány. Az értekezlet élénk helyesléssel fogadta ezen kijelentéseket és bizalmat szavazott úgy a pártvezérnek, mint a pártelnöknek. Végül a költségvetési javaslatra nézve abban állapodtak meg, hogy a párt még általában fogadja el a javaslatot. — **A kilépettek** esütörtökön tartott értekezletükön egyhangulag elhatározták, hogy mivel a kormány iránt bizalommal nem viseltetnek, a költségvetési javaslatot általában sem fogadják el. Ez félreérthetetlenül azt jelenti, hogy a kilépetteknek sem kell a fuzió.

— **A függetlenség és 48-as párt bomlása.** A függetlenségi és 48-as párt tegnapi este tartott értekezletén a párt 82 tagja közül 80 jelent meg. Kapotsffy Jenő újra indokolta és elfogadásra ajánlotta ismeretes indítványát, mire I z s á k Dezső ellenindítványt nyújtott be. Hosszabb vita után 42 szavazattal 35 ellenében Kapotsffy indítványa fogadtatott el. J u s t h Gyula pártelnök erre lemondott állásáról, miro Bartha Miklós foglalván el az elnöki széket, megválasztották a szervező bizottságot.

Telefon-jelentések.

Az appropriacionális vita.

Budapest, febr. 23. (Saját tudósítónktól.) *Az ülés első szónoka a néppárti Zelenyák János.* Zelenyák igen rokonszenves megjelenésű és igen jó szónoki organummal bír. Határozott férfias fellépése hamar megnyerte a felszólalás iránt amugy is érdeklődő ház rokonszenvét és csak néhány liberális képviselő próbálta beszédét közbeszólásokkal megzavarni.

Z e l e n y á k beszéde elején dicsegti a magyar nemzeti géniust, melyet a liberalizmus lerántott magus piederstüljáról. A jelen sivár, a jövő aggasztó. Ki okozta ezt? A kormány lelketlen politikája s azon törekvése, hogy az uralmon maradjon. Nem törődik az országgal, sem a néppel s megtámadta annak legdrágább kincsét, vallását is. A nép elégtelenségre már a haza földje is idegen neki.

A kormány csak adóobjektumot lát a népben.

Azt mondják a *néppárt*ról, hogy az hamis lobogó alatt áll. Ez nem igaz. A néppárti mozgalom a nép tudatában van és jogosult. Jelszavai nem hamisak, mert ezeket a nép azoktól vette át, kik 25 év óta siker nélkül törekedtek ezeket megvalósítani. Nem a papok indították meg ezen mozgalmat, hanem azon liberális rendszer, mely ezer éves létünk felforgatására törekszik.

A nép annak tudatára ébredt, hogy el van hagyva s ezért a néppárt magában a népben gyökerezik. A harc a liberális rendszer ellen magától a néptől indult ki.

A nép ragaszkodik hitéhez s valamint nem kívánja mástól, hogy hitét megtagadja, úgy elvárja, hogy az ő hitét is tisztelőben tartásák.

A liberalizmus átvette Irányi örökét, a polgári házasságot, de nem hogy felnevelje, hanem hogy olnevelje. A liberalizmus dobja a nép közé az úszköt, nem pedig a néppárt vezeterei, kiket a liberálisok fanatikus örjngöknök neveznek.

A néppárt nem támad senkit, és nem akarja szétrobbantani a pártokat, hanem azért küzd, hogy a magyar nemzeti géniusz ismét diadalmaskodjék és elő akarja mozdítani a nép jólétét, melylyel ma már senki sem törődik és megakarja védeni a vallását. Ez nemesak joga, hanem erkölcsi kötelessége.

Tiltakozik az ellen, hogy a tanítók a törvény ellenére állami anyakönyvvezetők kéneveztesenek és a szocializmusról azt mondja, hogy a társadalmi rendfelbontására, a hatalmasak vagyonának elrablására s a trónok rombadöntésére törekszik s a kormány ezen a bajon nem segít.

Ó mint a néppárt képviselője a kormány iránt bizalommal nem viseltetük s ezért nem szavazza meg a javaslatot.

E ö t v ö s Károly sem szavazza meg a javaslatot s aztán szokott cinikus modorában polemizálva Zelenyákkal a liberális lapokból ismeretes rágalmatok, hazugságokat és koholmányokat hozza fel a néppárt ellen, közbe-közbe lelkesen támogatva a kormány egyházpolitikáját.

Bánffy Dezső báró rettenetes magyarsággal polemizál Zelenyákkal és veszedelmesnek tartja a néppárt irányát.

Bathány Tivadár grófnak válaszolva, kijelenti, hogy a szentesített egyházpolitikai törvényeket életbe fogja léptetteni, a függő javaslatok pedig némi, az elveket nem érintő módosításokat tesz.

A fuzióról azt mondja, hogy a kormánynak meg van ugyan kellő többsége, hanem azért a tervbe vett nagy alkotások érdekében nem idegenkedik a Szapáryékkel való fuziótól. Kéri a javaslat megszavazását.

B a b ö Emil szerint a jelenlegi kormány nem felel meg a minimális várakozásnak sem. Egyházpolitikája nem őszinte, mert koncesszióra hajlandó. Nem szavazza meg a javaslatot.

K o v á t s József hosszú indoklás után visszautasítja a javaslatot.

P o n g r á e Károlygróf (kilépett) visszautasítja Sréter Alfrédnek azon tegnapi szavait, mely szerint a néppárt vezeterei vagy nem tudják, mit eszelekesznek, vagy pedig örjngökök.

A reviziót a törvényes kereteken belül mindenki követelheti. Nem a néppárt izgat, hanem a kormány, mely nem akarja elejteni a felekezeti különiséget.

Bizalmatlansága nem a személyeknek, hanem azon átkos rendszernek szól, melyet a kormány elődjétől átvett: a korrupciónak, stréberségnek, a politikai erkölcsök súlydésének.

A fuzióról szólva, fontosnak tartja ugyan a katonai kérdést, de azt hiszi, hogy azt egy kis jóakarattal meglehet oldani.

A javaslatot nem szavazza meg.

G u l n e r Gyula visszautasítja Fenyvessy Ferencnek a „Magyar Újságban” közzétett azon inszinuációját, mely szerint a fuzió, ha a nemzeti párt vezérével nem is. de a párt zömével létre fog jönni. Sajnálja, hogy a politikai erkölcs már oda súlyod, hogy a kormány a vezér háta mögött szeretne paktálni a nemzeti párttal.

A legközelebbi ülés Albrecht főherceg halála miatt esütörtökön lesz.

Budapest, febr. 23. (Saját tudósítónktól.) Justh Gyula lakásán ma délután értekezletre gyűltek össze a függetlenségi és 48-as pártok tegnapi este loszavazott tagjai. Az értekezlet tárgya: Megbeszélni, hogy a loszavazottak az anyapártban megmaradjanak-e vagy sem. Valószínű, hogy az előbbi fog elhatározatni.

TÁVIRATOK.

Bécs, febr. 23. (Ered. táv.) *Albrecht* főherceg azon kabátját, melyet a custozsai csatában viselt, a hadtörténeti múzeumban fogják elhelyezni. — A portugál királyt a

főherceg temetésén Pinaella viconte fogja képviselni.

Páris, febr. 23. (Ered. táv.) A rendőrség nyomára jött nagy dinamit-lopásnak. A lopott dinamitot részint Páris közelében, részint a külvárosokban rejtették el s a rendőrség ezért újabb anarchista merényletektől tart.

Fővárosi levél.

Budapest február 22.

Csak az irhatja meg igazán, a valóhoz hűen a hét kronikáját, aki a hét eiején frakkot öltött s azt le sem vetette magáról az ideig, míg kronikájának megírásához nem fog. Bál és bál mindenütt, egy nap három négy is, tarkázva fogadóestélyekkel, pitnikekkel, matinékkal, bohóc estélyekkel és — politikai ebédekkel.

A hét száraz kronikája csak ennyi, mivel sem több. Muzsika szól, cimbalom peng, a ropogóshoz vidáman trillázik a klarinét rikitó hangja s a párok járák szilajon, kipirult arccal, a mámor tüzetől csilámló szemekkel: Eh, sohse halunk meg.

Csak a tisztas esaldfő arca komorog el, amint szerényen meghúzódva a redut csilláros termeinek egyik szögletében, elgondolja, hogy verejtékes munkájának mily óriási hányadába kerül az, hogy valamelyik monoklis rendező elég kegyes és udvarias leánya selyemruhájának foszlányaiból egy-egy picike rojtot egy-egy rózsaszínű darabkát az est ó r ö k emlékeül eltenni.

— Csak nem akarod, hogy leányunkat egy koldus gyermekének tartsák, hogy a nyakunkon maradjon! iparkodik megengszteni őt a gondos anyai szív s valóban e röpke, öntudatlan vallomás jellemzi legjobb korunkat.

A régi jó világnak van egy szinarany mondása, egyszerű szavu, de tanácsában annál bölesebb: Csak addig takarózzál, a meddig a takaród ér!

Ezt a mondást a mi korunk nem ismeri vagy ha ismeri is, variálta: Az a valódi tudomány, ha többnek tudsz látszani, mint a mi vagy!

Es valóban, örületes mérveket öltött a fényüzésben való verseny; a redut egy báti estély alkalmával oly képet mutat, mintha a világ összes hercegnői adtak volna ott egymásnak találkát; vagy mintia azok, akik ott a tükörfényes parketten megjelentek, legalább is egy-két ezer hold pompás fekete földből álló dominium felett rendelkezének. Pedig dehogyl! Az arisztokratikusn sulogó selyemtoilettek gyakran igen szomorú dolgokról regélhetnének, olyan szomorú dolgokról, melyek már nem egy család boldogtalanságának, romlásának voltak okozói.

A hét egyik kiemelkedő mozzanatává nütte ki magát az ujdonsült miniszterelnök, Bánffy Dezső báró határos frappáns nyilatkozata, aki az ellenzéknek a szociális bujok olmgégesedése ügyében tett erős támadásaira azt válaszolta: „Nem lévén a viszonyokkal közelebből ismeretes, az ellenzék felszólalásaira most nem is válaszolhatok.”

Nem az idézett elő frappáns batiszt, hogy Bánffy Dezső báró a viszonyokkal nem ismeretes, hisz azt róla az ellenzék nagy jóakarattal tel sem tétélezte, hanem az, hogy ezzel az egy kijelentéssel Bánffy maga győzte meg a szabadelvű pártot arról, mirol az ellenzéknek napokig vitában nem sikerült meggyőznie: hogy a kormánynak nemesak helyes, hanem egyáltalán semmiféle szociális politikája nincs, hisz még a viszonyokkal sem ismeretes.

Ily körülmények közt aztán nem esoda, ha Békés-Gyula, B.-Csaba, Hódmezővásárhely s az Alföld más városai több ízben forognak a napisajtó hasábjain mint koltona.

A fuzió a 67-es alapon álló pártok között megíjult s hogy jó időre megíjult, azt látszik bizonyítani Apponyi Albert gróf mai beszéde, melybn rendkívül kiméletlenül, maró szatírával támadta a kormányt és pártját.

A függetlenségi és 48-as párt pedig, melynek egyrésze már régibb idő óta mame-lukabb a mame-luknál, szétszülilik, bomladozik, mint a megbontott kőve; frázisairól

leköpött immár a hangzatosság, cifra salangjai sem gyakorolnak már senkire vonzerőt, s nem esalódnak, ha azt állítjuk, hogy a párt nagyobb része elsüllyed azon ingoványba, melyre utóbb tévedt, hogy helyet adjon a nép igazsáért, jogaiért s jóléteért küzdő néppártnak, mely már pusztá novóval oly panikot idézett elő az enerált pártok sorában.

Arnóti.

Városi és vidéki hírek.

— **Dr. Steiner Fülöp** megyéspüspököt, mint nekünk *Rómából* írják — a pápa ő szentsége f. hó 18-án egy óráig tartó magán kihallgatáson fogadta. A kihallgatás után a megyéspüspök *Streit* Ferenc ceremoniarusát és az egyházmegegye két növendékpapját, kik Rómában hallgatják a *theológiát*, szintén a szentséges atya elé vezette. A ki több nyájas kérdést intézett hozzájuk és rájuk apostoli áldását adta. A megyéspüspök másnap a pápa külön engedélyével Szt. Péter sírja fölött mondott sz. misét, délben pedig *Revertera* grófnál az osztrák-magyar morarchia vatikáni nagykötvetnél volt hivatalos ebédén a *Palano* Veneziában, melyen *Rampolla* államtitkár, *Vanutelli* bíboros, *Fraknoi* püspök és a nagykötvettség több tagjai is részt vettek. A püspök *Rampolla* államtitkáránál, valamint a bíboros testület több tagjánál is tisztolgett. A püspök visszajövet több kegyhelyet is meg fog látogatni.

— **Adományozás.** A „Székesfejérvári takarékpénztár” a helybeli kath. legényegyletnek 10 frtot adományozott, a melyért ez uton is hálás köszönetet mond az elnökség.

— **Kinevezés.** Szögény-Márcián Géza és kir. kamarásnak az adóösszámolás bizottság elnökségéről történt lemondása folytán a belügyminiszter ezen állásra *Madaras* Lipót nyugalmazott kir. táblai bírót nevezte ki.

— **Kettős gyilkosság Lovasberényben.** Rémes vértett ejtette tegnap este nagy izgatottságba Lovasberény lakosságát. Az eset, mint ottani tudósítónk jelenti, a következő: Tegnap este 7 órakor egy ismeretlen férfi bekopogtatott *Weisz* Náthán 70 éves, vagyonos magánzó házában. A mint *Weisz* gazlancasszonya, *Gajda* Julianna kiment és kinyitotta az ajtót, az idegen kést rántott elő és néhány erőteljes szurással súlyosan megsebesítette a cselédet. A cseléd azonnal összerogyott és segítségért kezdett kiáltani. A zaj hallatára az öreg *Weisz* kisetett a konyhába. Ekkor az ismeretlen neki rontott *Weisz*nak és ezt is haldiosan megsebesítette, többi között hasán egy 15 centiméternyi sebet ejtett, melyen keresztül belső része nyomban kidült. A dula-kodás és a megsebesültek jajveszékésére a házba rohant egyik szomszéd, *Fülhzeitig* Salamon, de alig lépett a konyhába, a gyilkos őt is megtámadta s rajta is ejtett néhány könnyű, szemenesére nem veszélyes sebet. A megsebesült erre lármát csapott, mire a gyilkos elmenekült, a nélkül, hogy fel lehetett volna ismerni. A nagy zajra és segélykiáltásra csakhamar ott termett az egész szomszédtság és tülben nyomban hozzáláttak a megsebesültek ápolásához. *Dr. Major* Ferenc tisztifőorvos, a kit táviratilag értesítettek a történetkről, rögtön elindult, de megtudván, hogy a halál már beállott, visszatért. De minden fáradozás hiába

valónak bizonyult. — **A cseléd rövid kihalás után.** *Weisz* Náthán pedig hajnali 3 órakor meghalt. A jegyző azonnal csendőrkéért küldött Székesfehérvárra, a honnan ma reggel ment Lovasberénybe négy csendőr nyomozni a gyilkost, kinek ki- és hollétéről eddig még nem tudnak semmit. Biztosra vehető, hogy a gyilkos rablási szándékkal hatolt be *Weisz* házába, mert *Weisz*t mindenki jómodu embernek ismerte.

— **Nyugdíjazás.** Hauptmann Anna belvárosi tanítónő a vallás és közoktatásügyi miniszter f. évi március hó 1-től kezdődőleg évi 410 frttal nyugdíjazta.

— **Felemelt állami segély.** A székesfejérvári iparos inas-iskola évi állami szubvencióját a vallás és közoktatásügyi miniszterim 600 frtról 800 frtra emelte.

— **Műkedvelői előadás.** *Zichy* János gróf gazdatisztjei folyó hó 16-án a nagy-lángi önk. tüzoltó-testület javára műkedvelő-előadással egybekötött táncestélyt rendeztek, mely dacára az uralkodó rossz időjárásnak szép számú, előkelő közönséget hozott össze. Az estély a műkedvelő-előadással kezdődött. Két vigjáték: „A phrenolog” és „Box és Cox” játszódtat le a közönség zajes tetszése mellett. Azonban nemcsak az erkölcsi siker koronázta az estélyt, hozzájárul még az anyagi is, a mennyiben 100 frt 30 kr. volt a tiszta jövedelem. Az anyagi siker főleg a jelen volt *Zichy* családnak, másodsorban pedig a tüzoltó-egyesület iránt érdeklődő közönségnek tulajdonítható. A rendezőség kiváló ügyességeért dicséretet érdemel.

— **A polgári dalkör** által f. hó 17-én rendezett táncal egybekötött dalestély alkalmával felülfizetések fejében 61 frt 5 kr jött össze. Ugy a felülfizetőknek, mint a mulatság sikoron fáradozóknak ez uton is köszönetet mond az elnökség.

— **Halálozás.** Részvétellel vettük a gyászhiat, hogy *Radies* Bernáthné szül. *Oláh* Katalin f. hó 21-én élete 61-ik. boldog házasságának 44-ik évében meghalt. Az elhunytat tegnap d. u. 4 órakor temették el nagy részvét mellett. A boldogultat férje, 6 gyermeke, 11 unokája s nagy számú rokonság gyászolja. Ö. v. f. n.

— **Köszönet.** A „*Moórvidéki Takarékpénztár*” a „*Fejérmegyei Tanító-testület*” önszegélyző alapja részére 5 frtot volt kegyos addmánozni, melyért az egyesület nevében ez uton is hálás köszönetet mond: *Szörbek* József, tanítótestületi elnök.

— **Segélyezés.** A jelen évtől kezdve a moórri ipariskolának évenként 200 frt, a bieszkői ipariskolának pedig 300 frt utalványoztatik ki segélyképen a megyei alpból.

— **A híres Jurkovicus fia.** Ennek nem *Herceg* Ferenc, hanem a rendőrség írja meg a történetét. Még csak 18 éves, máris országos híro tett szort, így tehát van remény, hogy a nemzetközi betörők egy oszlopos tagja válik belőle. Korán kezdte s nem is csokolyoson. *Jurkovicus* Norbert ugyanis a hófőről keddre virradó éjszakán belopódzott özv. *Károlyi* Gyula grófnő hálószobájába, néhány darab drága ékszerrel zsebre tett, majd felkeltette a grófnőt s pénzt kért. A grófné csongéletésre megjelent komornával biroka költ s a győztes a fiatal hó volt, a ki tartva attól, hogy újabb segély jő, szerencsésen ellillant. Midőn az ékszerket potom 130 frtért eladta, már értesült a rendőrség az esetről. Uzóbe vették tehát a *Körmen*d néven szereplő rablót s csakhamar el is csípték, neki azonban sikerült megszökni a rendőr kezei közül is. Innen aztán *Fejérvárnak* vette az útját s egy napi távollét után rendszeren eljárt az előadásokra, lévén ő a székesfejérvári kereskedelmi akadémiának I-ő éves növendéke. A nyomozás folyamán *Illyés* és *Doze* k detektívek megtudták, hogy a grófnő hivataln vendége *Jurkovicus* Norbert, egy, a *Károlyi*-palotából elbocsátott inas fia. Szüleiről, kik *Budapest*-en az *Esther* á y-palotában szolgálnak, megtudták, hogy fiuk *Székesfejérvárot* tanul. A detektívek f. hó 21-én városunkba érkez-

tek s *Jurkovicus* ot, ki minden tétovázás nélkül töredelmes vallomást tett, letartóztatták. Az éjjelt az alkaptányi irodában töltötte a két budapesti detektív, egy biztos és két közrendőr társaságában. A letartóztatás híre először a színházban, majd az egész városban elterjedt. A kereskedelmi akadémiá tanári kara esodálkozott a történetek hallatára. Az intézet igazgatójának előadása folytán a hírhedt diákok csak 1894 évi október havában iratta be édes anyja. A fiúnak a budapesti zerge-utcai reáliskolai és egy kadétiskolai bizonyítványa volt, mely utóbbiban az volt bejegyezve, hogy szülei kívánságára hagyta el az intézetet. Itt a fiu jól viselte magát, jól is tanult és e héten történt meg először, hogy egy napra elmaradt az előadásról, másnap azonban már megint az iskolában volt és 21-én, letartóztatása napján is az egész napot az iskolában töltötte. Háziasszonyának *Roszbarger* Jánosnénak előadása szerint a fiu odahaza kitünően viselte magát és este soha el nem maradt. *Jurkovicus* most már megbízható őrizet alatt a budapesti kapitányság kezei között van.

Ugyanezen esotro vonatkozólag a következő sorokat vettük *dr. Faludi* Miksa urtól a helybeli kereskedelmi akadémiái igazgatójától: Tisztelt Szerkesztőség! Kapcsolatban ama borzasztó bünténnyel, a mely miatt intézetünk egyik tanítványa elfogatott, a budapesti hírlapok az illető fiu előtanulmányairól téves híreket közöltek, a miért is szükségesnek tartom a következő helyreigazítást:

Jurkovicus Norbert édes anyjával október hóban jelentkezett nálam utólagos felvételre. Bemutatta a budapesti VIII. kerületi reáliskola V. osztályának bizonyítványát, mely jó előmenetelű és jó magaviseletű tanusította; és a budapesti kadétiskola jó bizonyítványát, mely szerint 1894. évi május 9-én „rokonai kívánsága folytán” lépett ki a kadétiskolából. En anyját megkérdeztem, hogy budapesti lakos részére miért hozza Sz.-Fehérvárra, mire azt felelte, hogy csak most dőlt el, hogy milyen pályára lépjen, és a budapesti kereskedelmi iskolák már nagyon tul vannak tömve. Arra a kérdésemre, miért lépett ki a katonai iskolából, az anyja azt válaszolta, hogy az ő kívánságára történt; mert mint-özvegy asszony olyan pályát óhajt a fia részére, a mely gyorsabban vezet célhoz, hogy anyját is segélyezhossa. En az iskolai rendtartás értelmében *Jurkovicus*ot kérelmével a felsőbb tanhatósághoz, a kir. tanfelügyelő urhoz utasítottam, a ki bizonyítványai alapján, és méltányolván a kérvényben felhozott indokokat, az utólagos felvételt megengedte; de én mégis kértem a kir. tanfelügyelő urat, hogy legyen szives a kérvényt a nagyméltóságú vallás és közoktatásügyi miniszteriumhoz is felterjeszteni, miután a szorgalmi időből már több hét eltelt. A kir. tanfelügyelő ur a kérvényt felterjesztette és a miniszterium a felvételt az 56715. számú rendelettel meg is engedte. *Jurkovicus* az iskolában jól, szorgalmasan tanult, és jól viselte magát; szelid, jó kinézésű 18 éves ifju. Senki sem tételezte volna fel róla, hogy ily elvetemültségre képes lenne. Szállásadójától még csak a mult hónapban tudakozódtam otthoni viselkedéséről, és arról értesültem, hogy ott is a lehető legjobb viselést tanusítja és vacsora után is mindig odahaza marad.

Sz. Fejérvár, 1895. febr. hó 21.

Dr. Faludi Miksa,
igazgató.

— **Iparos ifjak társasköre.** A Bieskén megalakult „Iparos ifjak társaskörének” alapszabályait a belügyminiszter el látta a bemutatási záradékkal.

— **Betörés a budai-uton.** F. hó 21-én reggel 3 óra tájban *Szubin* Antal budai-uti fodrászműhelyét eddig ismeretlen tettes feltörte. A tettes felforgatott a boltban mindent, pénzét azonban nem talált. Az üzlet mellett lakó katonatiszt felébredt a zörgésre s kiküldte az inasát, hogy nézze meg, mi történik a szomszéd fodrász-üzletben. A tettes hallván az inas lépteit gyorsan kerekelt oldott s ugy eltűnt, hogy mai napig sem jöttek nyomára.

— **Közönetnyilvánítás.** Dr. Éder József, Budapest művelődés története 1894. évben c. művet. — dr. Flatt Gastor ügyvéd pedig Közép-Európának egy nagyszabású fali tükörképét volt kegyes a helybeli tóvárosi olvasókör részére adományozni. Nevezett uraknak becses adományukért ez uton is köszönetet mond az olvasó-kör választmányának megbízásából: Nyéki Jenő olvasó-köri jegyző.

— **Táncvizsgálat.** Esterházy Miklós Móric gróf „Csákvár-gesztes”-i hitbizományi uralmának erdészeti ifjusága f. hó 16-án Csákvárról a „Fehér-Hattyu”-hoz címzett vendéglő helyiségében fényesen sikerült táncvizsgálatot rendezett.

— **Végtárgyalások sorrendje.** A székesfejérvári kir. törvényszéknél március hó első felében a bűnügyi végtárgyalások a következő sorrendben tartatnak meg: 2-án Pócs Mihály ellen halált okozó sulyos testi sértés bűntette miatt és Boeska István ellen ingatlanok szándékos rongálása miatt. 6-án: ifj. Ruzicska Károly ellen rágalmazás vétsége miatt, továbbá Steiner Jákó és társai ellen párviadali vétsége miatt. 9-én: Szadaei Éva, L. Nagy József miatt, továbbá Rafael Imre és társai ellen lopás bűntette miatt. 12-én: Ohmüller Adam és társai ellen sulyos testi sértés bűntette miatt, Csepocz Mária és társai ellen lopás bűntette miatt. 13-án: Kerekes Mihály és társai. ellen csalás vétsége miatt.

— **Pince-tűz.** Ma d. u. 1/3 óra tájban a Nádor-utcán levő Molnár-féle kávéházhoz tartozó pince-szobában, mely a pincérek lakásául szolgált tűz ütött ki. A gyorsan érkező tűzoltó-segély elejét vette egy könnyen nagy kárt okozható szerencsétlenségnek. A kár igen jelentéktelen, a mennyeiben csak egy rozszant ágy égett el szalmazásakostól együtt. A tűz oka valószínűleg Pető István szolgának gondatlansága, ki a tűz kiütésekor rögtön megszökött.

— **Halál a sinéken.** A f. hó 21-én 1/9 órakor Kis-Czellből városunkba érkező vonatot, melynek mozdonyvezetője Bokor Nándor, fűtője Bekker Pál, a fűtőháztól a szénrakó házhoz akarták tolatni. Györgyfalvai József fűtőházi munkás látván, hogy a kocsi nincsenek összekapcsolva, oda ment, hogy az összekapcsolást eszközölje. A mint a kocsi közé akart menni, az egyik csizma sarka a kettős sinék közé szorult úgy, hogy hamarosan nem tudta onnan kihuzni s ez okozta halálát. A lassan előrenyomuló mozdony ugyanis Györgyfalvait eltaszította és pedig oly szerencsétlenül, hogy a feje a másik sinre került s a mozdony kereke teljesen összelapította. A mozdonyvezető megadta az ellengőzt, de a hiába, mozdonyt megállítani nem lehetett. Polezer Péter alkaptány Vlascics Sándor vizsgálóbíróval rögtön megjelent a helyszínen s konstatálták a véletlenség folytán történt szerencsétlenséget. A holttestet beszállították a városi kórházba, a honnan tegnap temették el a boldogulata. A szerencsétlen munkást, a kimár 19 év óta szolgálja a vasutat, özvegye s 6 árva gyászolja.

— **Járványok.** Váalközségben a fültömrigylob, Etycken és Martonvásáron a toroklob, Igar és Káloz községekben pedig a kanyaró járványserüleg fellépett. Az illetékes hatóságok részéről a kellő óvintézkedések már foganatosítottak.

* Midőn a nagyközönség figyelmét *Unghváry László czeglédi* hírneves *gyümölcsfa iskolájának* mai számunkban közzé tett hirdetésére felhívjuk, különösen kiemeljük, hogy nevezettnél a száz-ekrekre menő mindenféle nemes esemetén felül még mintegy 1500,000 darab 1—2—3 éves gyümölcsfa vadonc van eladásra készen, még pedig: körte, alma, birs, doucin, paradicsom, szilva, prunus-myrabolana, Saint-Julien, besztercei-szilva, eper, saj-meggy, sárga-baranczk, mandula és kőkenyőböl.

* **Fábián István**, városunkban is előnyösen ismert kőműves pallér, ki jó sikerrel végezte az ácsmesteri vizsgát, f. hó 16-án Budapesten kőművesmesteri vizsgálatot is tett. Mint értesülünk Fábián most önállóan is megkezdte működését, és minden szakmájába vágó munkák, tervek épületek elkészítésére vállalkozik. Lakása: Salétrom utca 10 sz.

— **Újdonság! Remek választék, külföldi béli kelmeék különlegességei megérkeztek.** Divatruházam naponkénti tömegesebb látogatásai arra ösztönöztek — hogy nagy fehérnemű varrodát állítottam fel, a hol a legmagasabb igényeknek megfelelő fehérneműk gyönyörű himzésekkal készleten vannak, melyekhez kizárólag Regenhart-féle vásznat és Schroll-féle chifont használnak. Női kelengyék 100 frttól fejjebb készleten vannak. Kérem a n. é. közönséget megtekintés végett áruházamat megtisztelni. Tisztelettel *Deutsch Manó* és *Fia*. Alapított 1843.

* **Egyházi szerek, műhímzések, templomi és egyesületi zászlók, miseruhák keresztuti- és oltárképek, csillárok, fehérneműk, kegytárgyak, képek és könyvek beszerzésére ajánljuk Szüts és Társa, a bibornok-éresek és Magyarországi hercegprímásnak udvari szállítóit.** Budapest, IV. Kossuth-Lajos-utca. Árjegyzékeiket kívánatra bérmentve küldik.

Irodalom és Művészet.

— **Szinbáz.** Náday Ferenc vendégfellepte csütörtökön is, tegnap is nagyszámú közönséget vonzott a színházba. Csütörtökön Sardounak, a színlapon hibásan vigjátéknak feltüntetett „*Agglégények*” c. színművét adták. A színmű, melynek tendenciája az agglégények ellen fordul, általában nagy hatást keltett. Az első két felvonás meglehetősen hidegen hagyta a közönséget, de már a harmadik s különösen a negyedik felvonásban Náday a jellemzés mesterének mutatata be magát. A közönség számtalanszor lelkes tapsokkal jutalmazta meg a kitünő művészt, kinek játéka mögött a többi szereplők messze elmaradt.

Tegnap este a „*Pont-Biquet család*” Biszonnak Náday által fordított kitünő vigjátéka került színpadra. Náday Ferenc ez alkalommal is remekül játszott. A darab maga nem aratott olyan sikert, mint az „*Agglégények*”, de meglepődéssel konstatáljuk, hogy a többi szereplők ezuttal jobban játszottak, mint tegnap.

— **Vaszary Kólos életrajza.** A *Korrajzok* című új folyóirat egyszerre négy füzetben adta ki a biboros hercegprímás életrajzát. Az arképpel és kézirattal díszített vaszkos kis kötetet maga a szerkesztő, *Dr. Kőrösy László* írta. *Vaszary Kólos* az egyházpolitikai küzdelmek egyik legkiválóbb történeti alakja. Békés szelleme, felekül idealizmusa, tündöklő hazafisága és fényes szónoki tehetsége becsülttette a nevét a tróntól a kunyhóig. Életrajza valószínű korrajz. Adatokban gazdag, feldolgozásban gondos; több érdekes aktája most jelenik meg először a nyilvánosság előtt. Öszintén ajánlhatjuk olvasóinknak. Az ünnepelel egyházfedelem rokonszenves hangulattal megirt életrajzának ára 1 frt 20 kr.; előfizetőknek 90 kr. A husz ivnyi kötet megrendelhető a *Korrajzok* kiadóhivatalában (Budapest Andrassy-ut 25.). Kapható minden nagyobb könyvkereskedésben is. A *Korrajzok* előfizetési ára egy évre (30 füzetre) 5 forint.

— **A Szalay-Baroti féle „Magyar Nemzet Történeté”-ből** most jelent meg a 8. füzet, melyben Szent László és Kálmán királyok uralodásának története van a szokott alappalossággal megírva. E füzethez is két gyönyörű műmellékletet csatoltak a kiadók: az egyik Echter festménye után az augsburgi esatát ábrázolja, a másik Geiger rajza után azt a jelenetet, midőn Szt. István elfogja Gyula vezért és családját. A szövegbe nyomott képek száma ezuttal 18 egytől-egyig vagy egykoru rajzok, vagy természet után készült ábrázatok vagy pedig egyes nagyhirű festmények reprodukciói. Így mindjárt a füzet elején találjuk Székely Bertalan híres freskóját: László király átkel a Drávan; utána következnek: Sváb Rudolf német király. (A merseburgi székesegyházban levő sírfödeléről.) Szt. László fej-erekletartó szobra. Salamon állítólagos tornya Visegrádon. Kun Lovas Szt. László pecsétje. Szt. László karcsont-erekletartója, Szt. László és neje, Szt. László ezüst pénze, Kálmán király pecsétje, Keresztes vitéz az első keresztes háboru idejéből. Normann vitézek a XI. századból, Dömös. Ismételve figyelmébe ajánljuk e kitünő munkát minden magyar olvasónak. Ara füzetent 30 kr. 60—62 füzetben a mű teljes lesz.

— **„A Katholikus Hitvédelmi Folyóirat”** 1895. februári füzete a következő érdekes tartalommal jelent meg: 1. *Psychiatria.* A téboly. (Lélektani értekezés.) Írta: dr. Sándorffy S. 2. *A modern szegénység s az evangélium.* (folyt. és vége.) Írta: Prohászka Ottokár. 3. *Protestáns következetesség s vele szemben a katolicizmus.* II. Írta: Rusztikus. 4. *Mikatholikuskok* (folyt. és vége) Onokrotalusztól. 5. *Megtértek Csarnoka.* Pfeil Antal gróf. Ford. Kazacsay Árpád. 6. *Protestáns Szemle.* 7. *Irodalom.* 8. *Vegyesek.* 9. *Neuville Delfina.* A francia forradalom templomfosztogatói. (Egy új kath. regény melléklet.) Ötödik iv. — Ajánljuk e hitvédői vállalatot a kath. olvasó közönségnek szives pártfogásába. Előfizetési ára egész évre 4. frt vagy megfelelő saer. Megrendelhető a szerkesztőségben. Pozsony, ferenciek-nél.

— **Szűz-Mária könyv.** Egy hasznos könyv jelent meg egyházmegyénk egyik fiatal és tehetséges tagjától, és lapunk munkatársától dr. Hufnagel Jánostól. A könyv a boldogságos Szűz ájtatos tiszteletére vezető imák és elmélkedések rövid, velős foglalata. Előadja a rózsafüzér imádság és társulatok célját, módját és eszközeit, a loretoi letenyé és az anyzai üdvözlet népszerű, helyes magyarázatát: zónkívül egyéb ájtatossági gyakorlatokkal és énekekkel is ki van bővítve. A kath. hitélet és lelkipásztorkodás terén rég érzett hiányt pótol a könyv, midőn a sok apró-cseprő ponyván terjesztett füzet helyett hiteles, egyszerű és könnyen áttekinthető kézikönyvet nyújt a Mária-társulatok folyton szaporodó tagjainak. A mű egyrésze dr. Walter innieheni prépost irakönyvének fordítása, de számos magyar vonatkozása helylyel, a bucsukról és az Üdvözlegéről szóló magyarázattal, imákkal, idézetekkel és énekekkel van bővítve. A mű, mely 2000 példányban jelent meg, a németben most éri a hatodik kiadást. Adja Isten, hogy mielőbb nálunk is új kiadásra legyen szükség. Lelkipásztorok, szerzetesek és apácák sokat tehetnek a mű gyors elterjesztése érdekében, annál is inkább, miután sok tévedéstől, tulzástól, babonától óvhatják meg az ájtatoskodókat; azonfelül saját fáradozásukat is elősegíti és megkönnyíti a könyv. A Szűz-Mária könyv Nagy-Szombatban jelent meg és az esztergomi főegyházmegyei hatóság jóváhagyásával van ellátva. Kapható szerzőnél (Zavar, Pozsonymegye. posta helyben), a ki jelenleg Máj 1 t h György gróf nevelője. Ara füzve 75 kr., kötve 1 frt - 1 frt 50 kr. Intenciokra is megrendelhető.

— **Az Oktató Népkönyvtár** 4-ik füzete megjelent. A jelen füzet a „Jó Isten képes könyvet” és egy iv egyháztörténelmi melléklet. egy negyed iven pedig

naptárt és hasznos tudnivalókat hoz. A tartalmas folyóirat előfizetési díja egy évre (40 iv megjelenik havonként) 2 frt 50 kr. Egyesületeknek 1 frt 60. Kapható az „Oktató Népkönyvtár” szerkesztőségében Pozsony Ferenciek.

— **Az Évszak** c. divat- és kézimunka folyóirat 4-ik száma dus tartalommal s igen jól sikerült illusztrációkkal jelent meg. „Divatujdonságok” c. rovatában általános-ságban ismerteti a berlini és párisi legújabb divatot. Divatlevelében elitlé a legújabb divatot, mely az izléstelen tarka-barkaságokat kapta fel s a jó izléssel legellenkezőbb öltözeteket tolja előtérbe. Szépirodalmi mellékletében találunk szép verseket és elbeszéléseket. A lap szerkesztője Fáy László Hentaller Mária, előfizetési ára sűrű kiadásban 6 frt, zölds kiadásban 4 frt. Kiadóhivatal: Budapest, Dorottya-utca 2. sz.

— **A „Lányok Lapja”** c. Dolinay Gyula által ügyesen szerkesztett képes folyóirat 10. száma érdekes tartalommal s jól sikerült illusztrációkkal jelent meg. Urkán Flóra gyors menettű vígjátéka, néhány könnyen folyó elbeszélés, egy-két sikerült verseske közei a jelen szám tartalmát, azonkívül hasznos mellékletül szolgál a „Történelmi Areképesarnok” 10-ik füzeté. A „Lányok Lapja” előfizetési ára a melléklettel együtt egész évre 4 frt. A kiadóhivatal címe: IV., Keeskómeti-utca 13. sz.

— **„Herkó Páter”** kath. élelclap folyó 9. száma rendkívül változatos tartalommal, igen sikerült képekkel és szöveggel jelent meg. Molegen ajánljuk a rövid fennállása dacára is már szokatlannul elterjedt élelclapot olvasóink figyelmébe. A „Herkó Páter” előfizetési ára egy évre 4, félévre 2 frt. Szerkesztője M a r k ó s Gyula, a Kath. Örtékek ismeretes költője, kinek címére az előfizetési pénzek küldendők. (Budapest, zsbárus-utca 7.)

— **Kakas Márton.** A Sípulus által szerkesztett élelclap 9-ik száma igen sikerült illusztrációkkal és szöveg tartalommal jelent meg. A „Kakas Márton” előfizetési ára egész évre 4 frt. A szerkesztőség címe: Budapest, Rökk-Szilárd-utca 4.

— **Lehetetlen,** hogy a magyar hírlapvilág közönsége a legnagyobb örömmel föl ne karolja azt a másfél év óta megjelenő hírlapot, mely „**Világnapló**” címen, a hét végén összegyűjtve, közli a hét folyamán a világ, de főleg a magyar hírlapokban és sajtóközönyökben megjelent érdekes híreket és cikkeket. Nélkülözhetlen segítségünk az újságok részére, akik csak egy vagy két hírlapot járnak, mert itt megtalálják a többi lapok érdekes közleményeit. Ez a rendkívül szépen kiállított újság előjótól végig érdekes és oly ügyesen van szerkesztve, hogy a legkönyvesebb igényt is kielégíti. Előfizetési ára egy negyed évre 1 frt 50 kr. Budapest, Üllői-utca 46. sz. a. küldendő be.

Közgazdaság.

A szeszmonopólium.

(y) A megbukott reformerkormány póttállamférfiaitól nem vártunk ugyan új programot. Tudtuk, hogy a régi eszmékörben izzik tovább politikai nagykereskedésüket; de azt mégis elvártuk volna, hogy oly kérdésekről, melyek méhökben lényeges közgazdasági változásokat rejtegetnek, és melyekről elődjök csak ugy odavetüleg — hogy ne mondjuk titokzatosan, nyilatkoztak — ha magukévá tették, tüzetesebben és kevésbé misztikusan nyilatkozzanak, mint ezt általunk már ismertetett beszédében L u k á c s László pénzügyminiszter tette.

Midőn Wekerle kormányelnökségének végnapjait szenvedte, jónak látta a szesz állami egyedáruságának eszméjét felvetni. De csak annyit mondott, hogy azt kontemplálja és követendő financia politikájának egyik alapjául tekinti.

Valamint hogy Wekerle fényes tüzi-

játékhoz veszedelmesen hasonlító financia politikája mindig csak egy irányt ismert és ennek célja örökké az állampénztárnak, az ország elszegényítése árán való megterítésében kulminált: akként nála e szeszmonopólium ötlete csak ide lyukodhatott ki.

Lukács László miniszteri szűzbeszédében előhozakodott eme Wekerle hagyatéki leltárában talált eszmével, de csak úgy, hogy elődjénél még kevesebbet mondjon. Mert azt a frázist, mely szerint ő az eddigi intézkedésekhez hozzá járul, ha Auszriával bizonyos előzetes kérdések, melyeket az ország érdekében feltétlenül szükségeseznek tart (Obligát helyeslés jobbfelől), kedvező megoldást nyernek, nem tekinthetjük oiyannak, mely világot vet az állam eme újabb gseftjére.

A mit a szeszmonopóliumokról eddig tudunk, ugyancsak nem biztató. A miennél sokkal hatalmasabb államok is kontemplálták már ezt az újítást, de kivételhez egyik sem nyult. Ez ideig csupán a szegény Schweize ment bele, mely kapva kap minden után, ami a kis köztársaság csekély jövedelmeit gyarapítani képes. De ott is annyira új még ez intézmény, hogy beválása iránt helyes véleményét alkotnunk egyelőre merő lehetetlenség.

Hozzávető számitás szerint az államhatalom ez újabb üzérkedési vállalata, a belföldi fogyasztásra eddig megengedett szeszmenynység után körülbelül befolyó 10 és fél milliónyi adót vagy 20 millióval szaporítaná, tehát ennyivel több folyrna be évente a telhetetlen állampénztárba.

De nézzük csak a brutto milliók árát! Az állam a nyers-szeszt átvinné a termelőktől és saját berendezendő szeszfinomítóiban raffinálná s így adná el aztán a kereskedőknek. Az erre szolgáló beruházások nagy tőkét nyelnének el ugyan, de tekintve, hogy ezek egyszer mindenkorra szólnának s a gyárak fenntartása az óriási jövedelemmel szemben nem nagy összegeket emésztené, — ebbe csak még bele lehetne nyugodni. De az már mégis számot tenne, hogy egy egész armádia kezelő és ellenőrző hivatalt kellene kreálni, ezekre pedig nem csekély fix összegek usznának el évente a jövedelemből s ha ehhez még hozzá számitjuk az állam üzleteitől elmaradhatatlan jogosult és jogosulatlan refakciókat, melyek itt is csak befészkelnék magukat: Lényegesen ieapadna az a 20 millió brutto jövedelem; ellenben nyakunkra szakadna egy újabb állami egyedáruság, mely sokat hajtana ugyan így is az állam konyhájára, de egyszersem újabb és nagy terheket róna éppen a szegényebb sorsu néposztályra.

Ilyet pedig csak az esetben lehetne megtűrni, ha ez által a szeszivás megszorítása elérnének. Ez azonban egyelőre nem remélhető, mert fájdalom a munkásosztály legnagyobb része még mindig izmai erősitőjének tekinti e butító élvezetet s inkább lemond a főzött étel, mint a saesz élvezetéről.

De midőn még arra sincs semmi kilátás, hogy az eddigi hamisított mérgekotyvalék helyett a finomítottból kikerülő természetes szesz nyújtassék a fogyasztóknak, mert egy állam sem képes oly mérvű ellenőrzést kifejteni, hogy vele a szesz-

árusítók hamisításait megakadályozza: akkor sokkal célszerűbb nem a szeszmonopóliumot a követendő financia politika egyik alapjául tekinteni, hanem ha már a nagy garral híresztelt Wekerle-féle államháztartási egyensúly oly meglepő rapiditással felbillent, más jövedelmi források után nézni s ezeket a feltűnő rögtönösséggel meg-gazdagodó üzleti körökben és a dédelgetett börzén keresni.

Értéktőzsdei heti szemle.

Budapest, 1895. február 22.

Lustig Miksa budapesti bankcég hetijelentése a „Fejérmegyei Napló” számára

A tőzsdeüzérkedés meggátlása, illetőleg korlátozására alkotott reformok, új rendszabályok és intézkedések egyelőre nem sejtett és nem várt eredményt szűltek. Nem annyira azok egészen szigorúsága, a mely helyes és indokolt, hanem az, hogy azon intézkedéseket rögtön életbe is léptették, meglepve egy a spekulációt magát, mint a spekuláció közvetítő elemet. Ha a tőzsdetanas már régebben elkezdte volna a rendszabályokat esetről-esetre, napról-napra, szóval apránként successzív életbe léptetni és alkalmazni, ugy a hatás nem lett volna ily rohamosan elérhető. A spekulációt annyira meglepte a „megrendszabályozás”, hogy jóformán nem is tudja, nem lehetett ideje azt tanulmányozni s a konzekvenciáit levonni. Csak egy paragrafus tünt föl, hogy t. i. 8 milliónál kevesebb alaptőkével bíró részvénytársaságok részvényei nem képezhetik a határidő üzlet tárgyát. Az utóbbi időben annyira forszirozott városi villamos vasut részvények haussiereje, illetőleg azok, kiknek ebben hausse-engag mentjük volt, első sorban érezték magukat találya. Ez a már régen rettegett reakció beállt. Ki-ki igyekezett papírjaitól megszabadulni, a rohamos kínálat s abszolút kereslet mellett csak három nap alatt csekély 60 forinttal estek. A sokszor említett hausse-konzorcium minden erőlködése hiába valónak bizonyult oly tetemes kínálattal szemben. Csak most, mikor már ugy látszik, a minimális fokát elérte, a 288-as árfolyammal, segítették ismét ennek árfolyamát 305-re felhozni, vajjon most föl vagy le fog-e tendálni, az attól függ, hogy mint elhelyezési papiros meg éri-e a kapitalistának a befektetett tőkét.

A többi értékek aránylag kevés visszaesést mutatnak, az egész differencia 5—8 frt a magyar, 2—3 forint az internacionális értékeknél.

Az előbb említett villamos vasut esökkenéshez hozzájárult az is, hogy egy itteni bankbizományi cég (Ernyei A.) beadta a kulcsot, és az általa a la hausse spekulált villamos részvények természetesen le kellett hogy bonyolítottassanak, illetőleg eladassanak. A 315-ről 290 frtra való ársökkenést ennek tulajdonítják egynémelyek. E mellett szól, hogy a mint az eladások befejeztettek, ismét egy 15 frtos emelkedés következett be.

J á r a d é k o k üzlettelének voltak és csak egyes nagyobb sorsjegyek és nyereménykölcsön kötvények emelkedtek.

B a n k r é s z v é n y e k stagnáltak s csak az utóbb beállott reakció éreztette hatását. A differencia 2—5 forint.

T a k a r é k p é n z t á r a k közül a belvárosi és terézvárosi takarékos most fizette osztalékát és az árfolyamból lement az elsőnél 3, utóbbinál 7 forint.

B i z t o s í t ó r é s z v é n y e k közül bécsi biztosító 3, első magyar 100, jég-és vízszont. 5 frrtal esőkent.

G ő z m a l m o k közül csak az első budapesti javult 30 frrtal.

V a s m ű v e k közül a rimamurányi hanyalott 6 és fél forinttal.

A többi ipari részvényben alig volt forgalom. — Villamosági részvények a hosszas áremelkedés után e héten újból erősen kínáltattak s általános 7, magyar 4 és fél, nemzetközi 9 frrtal esett. A cukor-

kartell megalakításáról szóló hírekre magyar cirkoripar iránt mutatkozott nagy kereslet 6 frttal javult árfolyamon, míg kőbányái serfűző 3 és fél, magyarhoni üveg 8 frttal olcsóbban kínálták. Jó bevételi kimutatásokra török dohány 9 frttal emelkedett. — Az újonnan bevezetett Royal nagy szállodarészvények a 120 frtos bevezetési árfolyamon maradtak s csak kis mértékben voltak forgalomban.

Közlekedési értékek közül a két nemzetközi papír: osztrák-magyar államvasut és déli vasut alig volt forgalomban s előbbi 2 és fél, utóbbi 1 frttal hanyatlott. Mint fűntebb már említettük, erős baisse volt a hetek óta állandóan emelkedett villamos vasut részvényeiben, a melyet hírtelen felülkerekedett kontremín a tőzsdetanács ismert határozatára 348 frtos árfolyamáról egész 239 frtig nyomott le. Hasonló sors érte e héten újonnan bevezetett újpesti villamos vasut részvényeket, a melyek a bevezetési árfolyamról 165 frtról csakhamar 170 frt fölé emelkedtek, de csak rövid időre, mert a még csak papíron létező vasut részvényeiben erős kontremín keletkezett, a melyek azokat 145 frtig bajtotta le, az árvesztesség a kibocsátási árfolyamhoz képest tehát kerek 20 frt. Kedvező üzletmeneti hírekre Adria iránt ugy itt, mint Bécsben élénk kereslet nyilvánult s árfolyama 7 frttal emelkedett. A dunagőzhajózási részvények iránt újból nagyobb érdeklődés nyilvánult 15 frttal emelkedett árfolyamon.

Az üzlekedési papírok árfolyama a következő ingadozást mutatják:

	febr. 8.	febr. 15.	febr. 22.
Magyar aranyjradék . . .	12480	12470	12430
" korona " . . .	99-20	99-50	99-10
" hitelbank részv. . .	501-50	502-50	493-50
" jelzálogbank " . . .	293-50	295-50	290-50
" lezámitoló " . . .	316-50	318-—	314-75
Villamos vasut " . . .	348-—	343-50	310-—
Rimamurányi " . . .	283-50	284-25	278-75
Osztrák hitel " . . .	415-—	414-80	410-50
Osztrák államvasut- " . . .	388-50	393-80	396-50
Déli vasut " . . .	107-25	106-80	106-—

— **Az állam vagyona.** Az állami leltár szerint az állam ingatlan vagyona az 1893. évben 25,342,481 frt 32 krral gyarapodott, ebből levonva az évi gyarapodást, az 1893. év végén mutatkozó érték 1,435,957,261 frt 95 kr. volt. Az 1893. év végén 125,053,867 frt pénzmaradvány mutatkozott, mely összegben 70,137,110 frt 63 kr. aranypénz foglaltatik. Az államadósságok 1863-ban 16-9 millióval gyarapodtak s 64 millióval apadtak s így az 1883. év végén az állami adósságok álladéka volt 2,077,287,444 frt 37 és fél kr.

— **Állampénztári kimutatás.** A pénzügyminisztérium közlésezi az 1894. évi utolsó negyedévi állampénztári kimutatást. E szerint a bevételek összege e negyedben 139,741,615 frt 64 $\frac{1}{2}$ kr., a kiadások összege 98,590,364 frt 31 $\frac{1}{2}$ kr., a bevételek összege 8,494,008 frt 22 $\frac{1}{2}$ krral, a kiadásoké pedig 1,226,377 frt 06 $\frac{1}{2}$ krral nagyobb, mint az előző év hasonló időszakában volt, és így az 1894. év IV. negyedének mérlege 7,257,631 frt 16 krral kedvezőbb, mint volt az 1893. év IV. negyedének mérlege. Az egész évi bevételek összege 22,757,929 frt 70 krral, az egész évi kiadásoké pedig 1,961,630 frt 93 krral nagyobb levén, mint az 1893. évben, az 1894. év mérlege 20,896,298 frt 77 krral kedvezőbb, mint az 1893. év mérlege.

— **Borhamisító kivonatoknak a forgalomból való kitiltása.** A kereskedelemügyi miniszter a belügyminiszterrel egyetértőleg elrendelte, hogy a bárkitől

származó borkivonatoknak s ezek között a P o l l á k Károly Fülöp prágai cég által gyártott borkivonatnak a vasútkon, postán és hajón szállítását megakadályozzák. Szigorúan tiltva van tehát az említett borkivonatnak forgalomba hozatala és az ebből, illetőleg az ezzel készített mesterséges boroknak elárúsítása vagy használata.

— **Székesfehérvári piaci árak.** 1895. február 23-án:

Gabona: buza 6.—6.20, rozs 5.10—5.20, árpa 6.10—6.20, zab 5.50—5.60, kukorica 5.80—6.—, bab 8.50—8.60 frt métermázsánként.

Hízott sertés: könnyű 27—29, nehéz 32—33 kr. klgr. eleven súly szerint.

— **Moóri piaci árak február 23-án:** buza 5.70; rozs 5.10; árpa 5.80; zab —; kukorica 6.20; bab (új) 9.—; krumpli zsákja 80—90 kr., kövér disznó kilója 39—40 kr. Új-bor 20—23 frt; ó-bor 26—32 frt.

Szerkesztői üzenetek.

— F. G. Hajós. A cselekedet igen szép, minthogy azonban teljesen családi jellegű, nem tarthatjuk közönségesnek. — Kövesi. Helyben Beküldött verseivel igen látogatott felolvasást rendeztünk szerkesztőségünkben. A hallgatóság nagy része még felolvasáskorban ijedten kerekelt oldott, a bennmaradtak pedig egyhangulag és nagy lelkesedéssel határozottan kimondták, hogy versei nem ütök meg a kellő mértéket. — Egy reszvényes. Ismerünk szép maszk. A madarat tollról. — Falasinak. Résztvevők: — T. I. Nagy-Láng. Ily hosszú béli tudósítások közlésére nem vállalkozhatunk.

Tőzsdei megbízásokat

jutányosan és lelkiismeretesen eszközöl

Lustig Miksa,

bank és váltóháza Budapesten,
Váci-körút 43.

Megbízható információk.

TELEFON 1070.

ALAPITTATOTT 1885.

STOWASSER J.

esász. és kir. udvari és hadseregi szállító, hangszergyáros

Budapest, II. kerület, Lánchíd-utca 5. szám.

Saját gyártmányu fuvó-, vonó- és ütő-hangszerek, kitűnő erős hangu

cimbalmok

és azok alkatrészeiről nagy képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Tűzoltói, községi zenekarok és más zeneegyesületek felszereléséhez szükséges fuvó- vagy vonó hangszerek a legolcsóbb árban és legelnyösebb fizetési feltételek mellett.

Mindennemű hangszerek és harmonikák javítása a legolcsóbb árban eszközöltetnek.

Elpusztíthatatlan erős orgona-hangu harmoniákról külön árjegyzék kérendő.

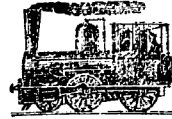
Községi dobok.

STEININGER SÁNDOR divat-, vászon- és fehérenemű-üzletében, a legjutányosabb és legszolidabb kiszolgálás

Székesfehérvár, Nádor-utca 19. tejes-köz sarkán.

Farsangi cikkek nagy választékban. Téli árak fél áron kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek. — Mintákat bérmentve küldök.

Vasuti menetrend!

Székesfejérvárról Budapest felé:

Reggel 4 ó. 24 p. személyvonat indul
 Reggel 6 ó. 15 p. vegyesvonat indul
 Dél előtt 8 ó. 49 p. gyorsvonat indul
 Délután 2 ó. 35 p. vegyesvonat indul
 Este 6 ó. 8 p. személyvonat indul

Sz.-Fejérvárról Nagy-Kanizsa felé:

Dél előtt 9 ó. 26 p. személyvonat indul
 Délután 4 óra 33 p. vegyesvonat indul
 Este 9 óra 17 p. gyorsv. indul
 Ejjel 11 óra 43 perczkor indul

Székesfejérvárról Veszprém felé:

Dél előtt 9 óra 34 p. indul személyv
 Délután 1 óra 34 perczkor indul
 Este 9 óra 27 p. vegyesvonat indul

Kiadó lakás.

Zámoly-utca 7. szám alatt
 3 szoba, 1 konyha, 2 kamara,
 30 lóra istálló, pince, pajta
 és kert május 1-ére bérbe-
 adandó.

Ügynökök

kerestetnek
 magas jutalék mellett
 ugyszintén
 az üzleti forgalom szerint
 bizonyos havi fizetésre
 is felvétetnek

Goldschmied Emil
 ablakredőny-, zsalu- és rouleaux-
 gyárában

Prága—Bubna.

Ausztria és Magyarországon legnagyobb üzlet e szakmában.

Kétféltetve: 30 arany, ezüst és állami éremmel.

Özv. Hanel Antalné és Schwanner

valódi vászon-áru, fehérnemű és menyasszonyi kelengyék raktára
 a „SZILÉZIAI“-hoz
 SZÉKESFEJÉRVÁR, barátok épületében.

35 év óta a barátok épületében levő
 vászon-, kész fehérnemű- és menyasszonyi kelengye-raktárunkat
 az épület lebontása következtében
gyári áron áruba bocsátjuk.

Ezen kedvező alkalmi vételre van szerencsénk a n. é.
 helybeli és vidéki közönség figyelmét tisztelettel felhívni.

Özv. Hanel Antalné és Schwanner.

Himzési előnyomda.

HIRDETÉSEK

a „FEJÉRMEGYEI NAPLÓ“ részére felvétetnek
Marián György könyvnyomdájában
 SZÉKESFEJÉRVÁR, SZT-ISTVÁN-TÉR 1. SZÁM,
 hol mindennemű nyomdai munkák olcsón készíttetnek.